



TIHANYI LAJOS (1885-1938)**Három fa, 1922**

Olaj, vászon, 84x66,5 cm

Jelezve balra lent: L. Tihanyi 1922.

Kezdő ár: 20 000 000 Ft / 66 667 EUR

Becsérték: 30 000 000 – 40 000 000 Ft

Estimated value: 100 000 – 133 333 EUR

REPRODUKÁLVA:

- Dévényi Iván: Tihanyi Lajos. Budapest, 1968. 34. kép
- Majoros Valéria Vanília: Tihanyi Lajos. Monument-Art, Budapest, 2002., 39. kép

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Best of Mű-Terem. Virág Judit Galéria, Budapest, 2007. október-november, 103. oldal
- Tihanyi Lajos - Egy bohém festő Budapesten, Berlinben és Párizsban. 2012. április 20. - 2012. július 20. 80. kép

Tihanyi Lajos: Három fa I., 1922. lappang



Az 1910-es évek után Tihanyi Berlinben fordult újra a tájfestés felé. A *Három fa* két ismert verzióját megelőző tájképek ma egytől-egyig lappangó alkotások (*Csendélet pálmás* 1920, *Lichtensee* 1921, *Tájkép* 1921, *Hidas tájkép* 1921, *Berlini tájkép Lichtensee* 1922), így lehetetlen nyomon követni Tihanyi tájképfestészetében a fejlődés folyamatát. A változás ténye azonban a La Frégonnière-gyűjteményből felbukkant fás kompozícióból, s több más ugyancsak lappangó, de legalább fekete-fehér reprodukcióból ismert festményekből megállapítható. Ugyancsak 1922-ből való a *Nagy önarckép intérieur (Ablaknál álló férfi)* című festmény is, amelynek táji részlete az előbbiekkal azonos szerkezetű. (MNG 70.180 T.) A változást még néhány csendélet is igazolja.

„A 20-as években Tihanyi távolodni kezd a természetelvű szemlélettől, és az analitikus - majd a szintetikus - kubizmushoz közeledik”- írta 1968-ban Tihanyi monográfusa Dévényi Iván. (23.p.) A festmények legfeltűnőbb vonása a mértani szerkezetre való törekvés és a linearitás. Körökké, félkörökké, hasábokká, háromszögekké, kúpokká egyszerűsített természeti formák jelennek meg a festményeken és ha maradnak is természetesebb részletek - mint például a híd háttérében az épület -, azok súlytalanná válnak. A vertikális és horizontális vonalak alakítják a képek szerkezetét. Egy kerítés vonalhálója a vízszintes előtérben tartja a szemet, míg egy-egy villanyoszlop, vagy fatámasztó oszlop a magasba ragadja. Ezt teszik a fák törzsei, és a berlini parkokban gyakran látható kúpszerűen megnyírt bokrok sajátos formái is. A perspektíva ábrázolást, a téri hatást az árnyékok felerősítése szolgálja.

Tihanyi rendkívül érdeklődő volt ekkortájt a kortárs művészet eredményeit illetően. Soha később nem követte ennyire nyomon mások munkásságát. Egy versenyben résztvevőként élte meg saját helyzetét, és örökös bizonyítási kényszer gyötörte. Mindezek következtében az őt ért hatások nyomot kaptak festészetében is. Korábban is szerette az alul és felülnézeteket, de ez különösen berlini csendéleteire, és tájképeire jellemző. A képkivágások a monumentalitásra törekvés eszközei. A házak félbevágottak képein, fáinak háromszög lombjait és csupasz karjait mindig lemetszi a kép teteje. Szívesen használja az ismétlésekből fakadó erősítést is, hol a tükröződést hasznosítja (a híd alatti vízfelület), hol a megkettőzést, sokszorozást (a fatörzsek, bokrok sora) lehetőségét aknázza ki. Színei visszafogottak, egy-egy zöld vagy barna árnyalatai csupán. De előszeretettel nyúl a színekkel is érzékeltethető ellentétek erejéhez. Azonosíthatatlan táji részletek nyúlnak be a kimetszések szélein, nyilvánvalóan azért, hogy az árnyékokkal, napsütötte részletekkel elért hatást fokozzák.

A jelzetek is a monumentalitásra törekvés eszközei. Tihanyi elhagyja régi folyóírású jelzetét és helyette csupa nagybetűvel írja, immár a német nyelvnek megfelelően, L. Tihanyiként nevét.

A *Három fa* című kép, a többi Berlinben festett kép, valamint az 1925-ben Párizsban festett *Város* című kép segítségével - amely ugyanannak a gondolatnak még redukáltabb eszközökkel megvalósított változata - teszi érthetővé Tihanyi másodvirágzását, élő portréfestészetét és az absztrakt művészet felé fordulását.

Majoros Valéria

